

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Égész évre	12 "			Debrecen, Csapó-utca 9. — Telefon 275
Vidékre: Negyedévre	5 "			
Égészévre:	20 "			

A népiskolai törvényjavaslat.

— okt. 22.

Berzeviczy Albert dr. kultuszminiszter betérjlesztette a képviselőházban a népoktatási törvényjavaslatot, melyet előzetesen a legszélesebbkörű nyilvánosság előtt tárgyalatott le.

Mostani alakjában kész, határozott nagy célokra kitűző s így hatásában, nagy horderejű alkotás, mely hivatva van magyarrá tenni a magyar iskolát.

Valóban a magyar kultúra fejlődésére fontosabb kérdéseket rég idő óta nem tárgyalt a magyar képviselőház.

Hatalmas nagy perspektívák nyílnak meg szemünk előtt, olvasván e törvényjavaslatot, melynek célzatait szabatos rövidséggel, de kellő határozottsággal fejti ki a hozzáfűzött beható indokolás.

A magyar iskola ime magyarrá lesz s meg vannak adva a kellő garanciák arra, hogy azzá lehessen. — Viszonyaink e szempontból megdöbbentően szomorúak. A nem magyar anyanyelvű lakosság 83.2 százaléka nem ért, nem beszél magyarul. — Itt tehát sürgős és gyökeres segítségre van szükség.

A miniszter törvényjavaslatában kimondja, hogy ha a nem magyar tananyelvű elemi népiskolában a beiratkozott növendékek összes létszámának legalább 20 százaléka magyar anyanyelvű, vagy ha az összes növendékek között legalább 20 magyar anyanyelvű van, a magyar nyelv is mint tannyelv használandó.

Most 3343 olyan népiskolánk van, a melyek kizárólag nemzetiségű tananyelvek, a hol a magyar gyermekeket nem tanítják magyarul.

A törvényjavaslat tehát a magyar tannyelvet ilyen esetekben párhuzamosra teszi s ez által ugy a magyar mint a más anyanyelvű gyermekeknek a magyar nyelv megtanulását megkönnyíti.

Betetőzi ezt az intézkedést az a rendelkezés, hogy az ismétlődő tanfolyamokon, tehát a fejlettebb 13—15 éves életkorban, a tanítás nyelvét az egész vonalon kizárólag magyarrá teszi.

A javaslat szigorubbá teszi a tanfolyamok ellenőrzését, rendezi az ismétlődő tanfolyamokat, meghatározza a szorgalomidőt s precizirozza az iskolamulasztások ellenőrzését. Ilyképp a fennálló hiányokat nagy körültekintéssel javítja. A javaslat egyszersmind nagy haladást jelent a községi és felekezeti tanítók javadalmazásának kérdésében is. A leghevesebb viták természetesen e kérdés körül folytak.

Felhasználták e célból a tervezetben előforduló segédtanító kifejezést arra, hogy visszaesést konstalálhassanak. A törvényjavaslat ellen e vád most már egyáltalán nem emelhető. A segédtanítói minőség egészen mellőzött csak a tanítójelölt ösztöndíjáról van szó s ez évi 600 koronában állapított meg.

De szakvizsgája letétele után tanítónak nevezhető ki s az elemi iskolákhoz csakis rendes tanítói állások rendszeresíthetők, osztályok vezetését tehát tanító jelöltekre nem lehet bízni.

A rendes községi vagy felekezeti tanító fizetése minimum 800 korona, tisztes lakás és a fizetés kiegészítő részét alkotó iskolai ingatlan haszonélvezete, melyet a javaslat szintén pontosan meghatároz.

Ehhez járul, hogy az iskolai főhatóság kívánatára az állam 1000 koronáig is nyújthat fizetésekiegészítésre államszolgálatot, s a tanítónak nem öt, hanem hat korpótlék biztosított. A maximális javadalmazás, a mellékjövedelmeken kívül 1400, illetve 1500 korona, mely a nyugdíjba is beszámíttatik még pedig 30 évi szolgálat után. A kezdőfizetés ilyképp az állami tanítókkal — ott, hol a felajánlott államszolgálat teljes mértékben igénybe vétetik — teljesen egyenlő lesz.

Ez a fizetésrendezés 7,577.509 korona állami hozzájárulást jelent. Ha a miniszter a tanítók kívánságait teljes mértékben kielégíthette volna, akkor 23,855.600 koronára lett volna szükség. Világos tehát, hogy itt nemcsak pénzügyileg kivihetetlen, de méltányosan nem is követelhető kívánságokról van szó.

A törvényjavaslat intézkedik a feyelmi vétségek megtorlásáról, a magyar nyelv tanításában tapasztalt eredménytelenség esetén követendő eljárásról, a tanítói esküről s kimondja, hogy ha tanítónő vagy kisdédvönő más helyre férjhez megy, állásáról lemondottnak tekintendő. Mert ilyen esetekben valósággal megostromolták a kormányt az érdekeiknek megfelelő áthelyezésekkel, a melyek pedig csak ritkább esetben fedik az iskola érdekeit.

Városi közgyűlés.

— Harmadik nap. —

Tegnap délután 3 órakor folytatta Debrecen város törvényhatósági bizottsága a szerdán elhalasztott közgyűlést Domahidy Elemér főispán elnöklése mellett.

A közgyűlés pontonként végigtárgyalta a kormány által tervezett városi törvényre vonatkozólag 1903. május 18-án Debrecenben tartott polgármesteri értekezlet határozatait. Több pontnál megváltoztatta a közgyűlés az értekezlet és a tanács javaslatait. Nagyobb vita csak a felett támadt, hogy az összes tanácsnokok jogvégzettségi minősítéssel bírnak-e.

Jámbor János és Szentesi János jobb szeretnék, ha a gazdasági tanácsnok felsőbb gazdasági iskola végzettséggel bírna. Király Gyula gazdasági tanácsnok azonban megmagyarázta, hogy annak, aki ezt az állást betölti, folyton szerződésekkal és azok mindenféle ügyeivel van dolga, így hát ugyanesak jogásznak kell lennie. A közgyűlés többsége is hasonlóan vélekedett.

A polgármesterek értekezlete óhajtott, hogy a törvényhatósági városok közvetlenül érintkezzenek a miniszteriumokkal és ezért a városokra nézve a főispáni intézmény eltörlése mellett foglalt állást. — A tanács szükségesnek tartja a főispáni állást a városok érdekében. A közgyűlés 56 szóval 45 ellen a tanács javaslatához esatlakozott.

Élénk vitát keltett a helypénz szabályrendelet.

K. Tóth Sámuel nem fogadja el, mert ezzel éppen a szegény nép lenne megadóztatva. A helypénz csakis a szegényebb sorsú kisiparosokat és kisgazdákat terhelné. Nem lehet abban bízni, hogy majd megfizetik a fogyasztók, mert a kik odaviszik eladni valóikat, azoknak szükségük van a pénzre és ha akad vevő, odaadják olyan áron, amilyet

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hatékony szer-
hurutos bajainál, úgymint idült bronchitis, számarhu-
rut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik.
Emel az ötványt és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó
íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban úgyszemint 4— kor-ét kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg
alatti cédgél legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

a vevő kinal, nem a milyet ők követelnének. A kivetés sem arányos. Indítványozza, hogy a tanács vonja vissza ezt a tervezetet és dolgozza ki úgy, hogy a helybeli kisiparosok és kiscgazdák ne sujtassanak újabb teherrel.

Fejér Ferenc dr. azt indítványozza, hogy a helybeliek csak a tervezett helypénzek negyedrészt fizessék, nehogy a piac még jobban megdráguljon.

Bihari István és Herczeg János is ezt fejtik ki, hogy a helybeliekre rovandó helypénz újabb drágulására vezetve.

Aczél Géza főmérnök hajlandó a legmesszebbmenő méltányosságra a helybeli kisiparosok és kiscgazdákkal szemben. De rendben kell lenni és ezért kell helypénzt is szedni. A szabad ipar korszakában igazságtalan volna csak idegeneket terhelni.

Kovács József polgármester a nép érdekét éppúgy szem előtt tartja, mint a város általános érdekét. Rendeztét viszonyt kell teremteni, akkor a szegényebb osztály is jobban boldogul. A közegészségi követelmények nem engednek meg alkudozást. A dolog nagy egészét tekintve, a szabályrendelet nagy mértékben emelni fogja a város fejlődését. Ajánlja a tervezet elfogadását általánosságban, a részleteknél a tanács hajlandó a méltányos kivánalmakat figyelembe venni.

Szentesi János és Kertész István nem fogadják el a javaslatot általánosságban sem, mire a főispán szavazást rendelt el.

A közgyűlés 51 szavazattal 43 ellenében nem fogadta el a helypénzszabályrendeletet általánosságban sem.

Kola János dr.: Hát jól van. Most már építsünk vásárcsarnokot és fizessünk még több községi adót.

Vita nélkül megszavazták ezután az utcák jobb minőségű járdával való ellátás a település és a községi kötelekbe való felvétel valamint a hordáripari szabályrendelet módosítását, a belső közutak forgalmi biztonságáról és a műtárgyak megvédéséről szóló szabályrendeletet, a kataszteri helyszínelési költségek előlegezését, a körkemeneci kiadásokra 16000 korona póthitel, a városi nyomda papírszámlájának kiegyenlítésére 8000 korona átruházást.

A kórház pénzkezeléséről és gazdasága megvizsgálásáról szóló jelentést tudomásul vették.

A halápi uton utkaparóházra átengedtek egy hold földet. Szentesi János szeretné már, ha az ut ki volna építve. A főispán közölte, hogy 2 új gőzhengert adott a miniszterium, amelyek segítségével az ut ez év végéig készen lesz.

Az *anyakönyvi hivatal* meghagyják a régi helyén, mert a városházán nincs hely számára.

A *helyivásut részvénytársaság* által kivánt területeket az új vágányokhoz oly feltétel alatt engedik át, hogy a munkálatok záros határidő alatt készüljenek el és a burkolat költségeit a társaság viselje.

Az elmaradt löverseny városi díjat iskolaberendezésekre fordítják.

A bírói árverésen megvett Nagy Ferenc féle Szent Anna utcai ház használati jogát a gör. kath. magyar egyháznak engedik át minden további kegyuri kötelezettségek nélkül és oly feltétellel, hogy magyar isteni tiszteleteket tartsanak.

Több segélyezési ügy elintézése után s *nyugdíjazásokra* került a sor. A tanács javasolja, hogy **Beke Imre** városi kikkónak, aki 35 év szolgálat után és egy év ótatartó munkaképtelensége miatt nyugdíjaztatását kéri, 1800 korona évi nyugdíjat adjanak. **Simonffy Imre** kir. tanácsos, volt polgármester, mint régi főnöke a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik **Beke Imre** szorgalma, buzgósága és megbízhatósága felől és tekintettel arra, hogy szegénysorsu, teljes nyugdíjat kér számára. A közgyűlés nemeslelkűen meg is szavazta **Bekének** november 1-től a 2000 korona évi nyugdíjat.

Végül kihirdették **Langfelder Artur dr.** orvostudori oklevelét.

A tárgysorozat ezzel ki volt merítve. De a közgyűlés bezárása előtt a főispán ki-nevezte **Boldizsár Kálmán dr.** rendőrkapitányt tiszteletbeli tanácsnokká és **Kiss Sándor** irnokot tiszteletbeli rendőrfogalmazóvá.

Hét és félórakor a közgyűlés tagjai a főispán elttése mellett eloszlottak.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, okt. 21.

Az ülés előtt **Polonyi Géza** azt a kérdést intézte az értekezletre egybegyűlt **Tóth János, Leszkay Gyula** és **Kubik Béla** vitarendezőkhöz:

— *Biztosított-e a mai nap?*

— Igen — jelenti **Kubik Béla** — a mai napra rendben van a spajzcédula.

Ez azt jelenti, hogy a mai nap ki-beszérlésére megtörténtek a kellő intézkedések.

Első szónok **Sághy Gyula**, a ki azt erősíteti a folyosón, hogy bombákkal fog ma dolgozni.

Alomporral töltöttékkel, ugy? évődik vele **Belicska Béni**.

Aztán **Zboray Miklós** is soron van.

— *Hallom Miklós* — fordul hozzá **Sándor Pál** — *hogy ezuttal nem fogod sürgetni a revíziót?*

— Hogy örömed teljék benne, nem! — válaszolt **Zboray** fanyarul.

Miután ugy tizenegy óra felé annyian amennyien összeverődtek volna, az ülést az elnök megnyitotta.

Elnök: **Perczel Dezső**.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a napi rendre tértek át, az *olasz kereskedelmi provizorium* folytatálagos tárgyalására.

Sághy Gyula a javaslat ellen beszélt.

Kubik Béla: Halljuk! Halljuk! Ne larmázzanak odaát! (Ellentmondás a jobb oldalon.)

Elnök: A képviselő ur vitarendezői minősége nem jogosítja fel, hogy itt Ház felett gyámokdjék!

Kubik Béla: Hát mért nem inti meg a jobboldalt.

Perczel Dezső: Megmondtam, hogy vitarendezői minősége nem jogosítja fel, hogy az elnököt is igazgassa!

Kubik Béla: Jól van! Jól van!

Perczel Dezső: Hallgasson, most én beszélek. Ha a képviselő ur folytatja, más rendszabályokat alkalmazok majd.

Amiről a babák beszélnek.

Irta: **Molnár Gyula**.

Pistike: 5 éves, nyulánk, sovány ficska, nagyon komoly nézéssel, arcáról le-sugárzó okossággal.

Renée: 4 éves, szőkefürtös, gömbölyű lányka, folyton csacsogó, piei szájaeskával.

A gyermekek szobájukban vannak egyedül, **Pistike** egy szék előtt térdel, amelyen képes könyvet lapozgat. **Renée** babáit öltözteti, miközben váltig cseveg helyettük felelget önmagának.

Renée: (egy elegánsan főleicomázott babát becézgetve.) Most te vagy a mama. Ül le! (Szépen leülteti egy babakarszékbe, aztán torzonborz bohócsapkás babát vett elő és szembeülteti a hölgyikének.) Te meg a papa vagy! **Pistike** idenezz! Ez itt a mama és most ez a papa! (Jóizü kacagásba tört ki.)

Pistike (kiesnylő közönnyel.): Ugyan-csak ostoba vagy! Hisz az nem lehet a papa, az a **Dummer August**!

Renée: Játékban mintegy. Papa az, akit én akarok!

Pistike: Igen? De akkor add ide azt a fiut, majd én felelek helyette!

Renée: Jó. Nesze. (Átadja a bohócot **Pistikének**.)

Pistike: (Sétáltatja a babát le-föl.) Látod-e? A papa most haragszik. Csitt, egy szót se... En már tudok mindent!

Renée: (Fölállítja a hölgyikét.) Mindent? (Ajkbiggyesztve.) Igazán, kíváncsi vagyok, hogy mi mindent tudsz?

Pistike: (Odalépteti a bohócot a hölgyike elé. (Hallgass!... azt hiszed, hogy minden ember vak... és süket?!)

Renée: Nem vagy vak... se süket — hanem ostoba!

Pistike: Pszt! Ne kiált akkorát... A gyerekek — — — (Suttogva.) Hol voltál ma délben?

Renée: Hol lettem volna? Hát a szabónőmnél!

Pistike: Persze, hogy ott! Tudtam, hogy azt fogod mondani! Máshová nem is jársz te csak a szabónődhöz. És mondd csak! Nem találkoztál véletlenül valakivel?

Renée: Kivel találkoztam volna?

Pistike: En mondjam meg?

Renée: (Vállvonogatva) Bánom is én. Beszélhetsz, a mit akarsz...

Pistike: (Lábával dobbant.) Arturral sétáltál a Váci-utcába!

Renée: (Kissé meglepetve.) Honnan tudod? De hiszen nem tilthatom meg, hogy arra járjon, a merre én!

Pistike: (Háttal fordítja a babát.) Persze, nem tilthatod... Azt sem tilthatod, hogy sétáljon veled le-föl a Váci-utcában...

Renée: Ujra kezded? Hát sohse lesz ennek vége!

Pistike: (Dühösen.) Csitt! Ne kiált akkorát!... A gyerekek — — —

Renée: (Síró hangon): Akkor ne szekirozz örökké — — —!

Pistike (Szelidülve): Jó. Nem szekiroz-lak. De kérlek, **Melanie**... Tedd meg a kedvemért!

Renée: Mit akarsz?

Pistike (kérlelően): Kérlek... Tedd meg. Lásd az egész világ erről beszél... (Nagyon halkán.) Pirulok.

Renée (fürteit rázza): Óriult vagy **Béla**... Óriult vagy!...

Pistike: Nem, **Melanie**! Nem. Hidd el! Egész világ — — —

Renée: Nem tőmhetem be a világ száját. (Leülteti a babát a karosszékbe s fejét hátrafejteti a szék támlányán.) Olyan boldogtalan vagyok.

Pistike (A bohóc egészen közel jó a hölgyikéhez s kezével simogatja a homlokát): édesem... ha egy kicsit szeretsz... Tiltsd meg neki, hogy kísérjen... És ha idejön.

Renée (Fölugráltatta a babát.): Izenjem ki, hogy nem vagyok itthon, ugy-e? Nem teszem!

Pistike (Szigorral.): Csitt! a gyerekek. Jól van. Tudom már, mit fogok tenni. Te erővel azt akarod, hogy én és az az ember. De ennek is te iszod meg a levét... — — —

Renée (Kacagva.): Mersz is te!? Hiszen te gyáva vagy!

Pistike (Dühösen hadonászik a kezével.): Azt hiszed... Majd megmutatom! Még te heccelsz?! Nem bánom! Mindegyre közeledik a hölgybabához s hadonászás közben megéri a vállát.)

Renée (Fölsikolt.): Te engem megütöt-tél?!... Megütöttél?!

Pistike (Megilletődve.) Én? Megütöt-telek? Esküszöm, hogy nem akartam!

Renée: (Ellöki a bohócot.): Menj. — Menj ki! Ki innen! Ne lássalak... Utál-lak! — Oh, ha ezt a mama tudná! (Természetes hangján.) **Pistike**, most vidd ki hamar a papát!

Kubik Béla: Inkább csináljon odaát
reutatisit.

Perczel Dezső; Kubik képviselő urat
rendreutatisit.

Kubik Béla: Jól van!

Sághy Gyula folytatja beszédét.

A közjogi alapigazságok hangoztatását igen szükségesnek tartja, mert ezeknek kell, hogy a kormányzás szellemét betöltsék, föl-szólítja a kormányt, hogy nyilatkozzék *Günt-her* Antal tegnapi leleplezésére az olasz kereskedelmi szerződés végleges megkötése dolgában. És ha igaz ez, a mint hogy az olaszok hirdetik, akkor még súlyosabb a magyar kormány büne.

Ezután az 1899. évi XXX. törvénycik-
ket magyarázza és miután a közjogi sérelmet
ismételtén megállapította, kijelenti, hogy nem
fogadja el a javaslatot.

Elnök: az ülést tíz percre felfüg-
geszti.

Szünet után folytatták a tanácsko-
zást.

Kubik Béla személyes kérdésben emelt
szót. Reflektál az elnöki rendreutatisásra.
Ő azért figyelmeztette az elnököt a zajra,
mert az elnök mással volt elfoglalva. Egyéb-
ként nem is képviselő csinálta a zajt, hanem
a gyorsiroda főnöke, a ki azt hiszi, hogy a
nagy fizetés arra jogosítja, hogy itt a kelle-
ténél hangosabban beszélhessen. Erre is fel-
hívja az elnök figyelmét.

Elnök: Következnek

Sturmann György jegyző: *Zboray*
Miklós.

Zboray Miklós a javaslat ellen be-
szél.

Nagy Ferenc beszédével polemizál.
Minden szerződésre törvényhozási jóváhagyás
szükséges és kivételt csak egyet tud és ez a
berlini szerződés. (A szónok padján zaj ke-
rekedik.)

Zboray Miklós: Csöndet kérik, urak.

Förster Ottó: Olyan zajt csaptok,
mintha szászok volnátok! (Derűtség.)

Zboray Miklós: A paktumot kötelező-
nek véli és *Szell* Kálmán politikai becsületét
kötötte a paktumhoz, majd az 1899. évi XXX.
törvénycikk végrehajtásához.

Most egyébként azt kérde, meg van-e
a viszonzóság sértve, igen vagy nem. Kons-
tatálja magából a törvényből, hogy a viszo-
nosság meg van sértve.

De addig sem kell mennünk. Ha kons-
tatáljuk, hogy az autonóm vámtarifa nincs,
már az is elég, hogy a szerződési tárgyalá-
sok maguk törvényteleneknek tünjenek fel.

Kovács Pál ellenzi a javaslatot.

Lovász Márton kérde az elnököt,
hogy mikor tűzik napirendre a miniszterel-
nök házzszabályrevíziós indítványát?

Elnök kijelenti, hogy erről a házat a
jövő héten fogja tájékoztatni.

Ezzel az ülés véget ért.

Hogy fizetik nálunk az adót?

Egy adófizető polgártársunk adófizeté-
séről a következőket közli velünk: Eddig
egy megbízott emberem fizette az adómat
mindig, de az idén azzal a kijelentéssel jött
hozzám, hogy dolgomat nem fogja rendezni,
mivel ő órákat nem tölt el az adófizeté-
sével.

Kiváncsi voltam a dolgra, magam men-
tem el adómat befizetni.

Az adófizetés a városnál a legbosszan-
több dolgok közé tartozik, a mely csak egy
magánembert érhet. Mikor beléptem egy ala-
csony, de hosszú terembe, jó formán az ott
terjengő füsttől semmitsem láttam, ugyanis a
hivatalnokok nemcsak erősen szivaroznak, de
az idősebbjei szájából egész nap nem hiány-
zik a pipa, isten tudja, hányszor tömik meg
napjában, szédületes füstfellegeteket bocsátván
ki magukból.

Vannak ott egyes hivatalnokok, kik
nem dohányosok, mint mondják, még a sze-
mök is káprázik, mikor csak a szállongó
bodor füstök feléjük közelednek. Ha tekin-
tetbe vesszük, mennyi adófizető s főleg
mennyi asszony tér ide naponként be s az
a sok beszéd, kérdezősködés, tájékozatlan-
ság, jövés-menés, ki és be: esodálandó, hogy
a hivatalnokok idegrendszere még teljesen
meg nem bomlott.

Első sorban is keresni, kérdezni kell
jobbra és balra, hol az az ur, ki az az illető,

nem jött, mert . . . (suttog érthetetlenül . . .)
Csak vallja be!

Pistike: De szavamra mondom.

Renée: (Nyomatékkal.) Ugy van, ahogy
mondom . . .

Pistike: Kérem, Melanie, ez nevétsé-
ges! . . .

Renée: Maga azt hitte, hogy . . . (sut-
tog érthetetlenül) . . . Vallja be!

Pistike: Nos — és aztán?

Renée: Milyen ostobák maguk: Mula-
tok maguk fölött . . . Hát nem nevétsé-
ges ez?

Pistike: (Halkan.) Én azt hiszem, hogy
az ajtó nincs egészen becsukva!

Renée: A gyermekektől is fél?

Pistike: Nem. Melanie, — nem ma-
gam miatt . . . De . . . (suttog érthet-
lenül).

Renée: (Viszonozza a halk, érthetetlen
suttogást.)

Pistike: (Egészen közel ülteti a babá-
kat és váltig suttog.) De ha . . . és ha . . .
esküszöm ha . . . Nem, nem, Melanie!

Renée: (Elfojtott kacajjal.) Nem hi-
szek ebből egy kukkot se. (A baba föláll,
üjeden hátrál.) Mi ez? nem hallott semmit?

Pistike: (A férfiibabát hátra léptetgeti,
s leül, közönyös hangon, mintha társalgást
folytatna.) Nagyságos asszonyom, a színház
egészen üres volt és az előadás borzasztóan
rossz volt!

kinek kerületébe én tartozom. Végre meg
van.

Itt új könyvet kell váltani. — Ára 12
fillér. Itt van husz fillér. Kérek vissza, nincs.
Most kikell mennem azért, hogy valahol a
pénzem felváltsam. Visszajövet, már előttem
többen jelentkeztek, így vártam egy félórát,
míg a sor ismét rám került. Végre a tavaly
előtti, tavalyi adómat elrendezve találtam,
de nem kimutatva, mert két év óta senki
sem tudja, mi az adója.

Innen a községi pótdadó kivetőjéhez kel-
lett mennem, majd az utadó kivetőjéhez.
Ismét a számkivetőhöz. Itt megkérde: mit
fizetek? Mi a hátrányom? mennyi a kamat?
Na, ennek a kiszámítása a legfontosabb. —
Ezzel sok idő eltelik, mert állítólag külö-
böző fokú s minőségű kamatok léteznek,
a melyeknek pontosan kiszámítva kell
lenni.

Ezután a pénztári szobába kerül az
ember, itt a pénztári ellenőr ismét bevezet
minden tételt a könyvébe, míg végre tel-
jesen kimerülve, s bosszankodva, az ember
a pénztárhoz jut.

Mikor ide érkeztem, erős fejfájás vett
rajtam erőt a szédítő, bűzös levegőtől, mely
a termeket betölti. Kérdésemre, hogy leg-
alább a déli órákban miért nem szellőztet-
nek? a válasz volt: nehogy valaki a 40—50
kilós sulyu könyveket elcipelje.

Össze-vissza két órát töltöttem el, míg
adómat befizethettem, egy jóakaratu hiva-
talonk azonban azzal vigasztalt meg, hogy
örüljek, hogy ilyen hamar elvégezhettem, na-
gyon is szerencés voltam, hogy ily könnyen
s gyorsan átsiklottam az adóbefizetésen; ta-
pasztalatlan ember itt ki nem okosodik vagy
ugy belemerül járatlansága folytán, hogy
csak ide-oda lökdösik, utasítják, míg végre
azt sem tudja, mit csináljon. Mondják; hogy
nálunk az adóbefizetés most már egyszerű-
sítve van.

Ha ezt a mai módszert egyszerűsítésnek
nevezik, akkor ehhez nem kell bővebb ma-
gyarázat. Agyonkínzott polgártársaink nevé-
ben esedezőnk, hogy ezen a bonyolult, tevés
és helytelen intézkedésen nem lehetné-e vál-
toztatni, valahogy összebb vonni, vagy szü-
kebb korlátok közé szorítani ezt a nagy
lére bocsátott adó befizetési rendszert?

Egyház és Iskola.

**Az országos katolikus nagygyü-
lés.** Tegnap délelőtt 10 óra után nyílt meg
a Vigadó nagytermében az ötödik országos
katolikus nagygyűlés.

A vörös drapériával diszített elnöki
emelvényen foglaltak helyet *Vaszary* Kolos
biboros hercegprimás, a kinek a széke felé
gyönyörű fehér selyem baldachint készítet-
tek. A gyűlés megnyitása előtt az Opera
énekkara Domkay Artur tanár vezetésével
az Óh Szent Péter . . . kezdetű egyházi
dalt és a Himnuszt adta elő, a melyet a
gyűlés tagjai állva hallgattak végig. Ezután
gróf Zichy János állott fel szólásra, aki ma-
gasan szárnyaló beszéddel öszetartásra buz-
ditja a magyar katolikusasságot, megnyitotta
a gyűlést. Azután az ő ajánlatára *Vaszary*
Kolost, *Bubics* Zsigmondot, *Dessewffy* Sán-
dort, gróf *Majláth* Gusztávot, *Fehér* Ipolyt,
Mihályi Viktort, *Hosszu* Vazult és gróf
Zichy Nándort diszelnökökül választották.
A választás után, amelynél az egybegyűl-
tek gróf *Majláth* Gusztávot, és *Zichy* Nán-

Pistike: De hisz akkor nem beszélhet-
nek többet!

Renée: Mindegy csak vidd ki. A papa
is ki szokott menni ilyenkor!

Pisike (Bámész arccal): Hát nem akarsz
tovább játszani!

Renée: De igen. . . Csakhogy most
Artur bácsi jön . . . Erte? (Egy nagyba-
juszos baba akad a kezébe s azt nyújtja át
Pistikének.) Nesze. Ez az Artur bácsi. A
mama pedig itt ül és szépen olvas. Igy ni!
(Megigazgatja a kabátját.)

Pistike (Kopogtat a szék támlányán):
Csókolom a kezét!

Renée (A babát fölállítja és néhány lé-
pést tipegtet): Maga az, Artur? Én már azt
hittem, hogy többé soha se jön hozzánk!
Gyerekek menjetek játszani!

Pistike: Ó a kedves kicsikék! Ne küldje
ki őket! Ez a szőke leány . . . enni való!
Nagyságos asszonyom, szabad tudni, hogy
van? . . .

Renée: (Duzzogva): Maga kiállhatat-
lanul unalmas!

Pistike: Oh nagyságos asszonyom ki-
váncsi vagyok: mit vétettem?

Renée: Ne beszéljen, nagyon jól tudja!

Pistike: De szavamra mondom nagysá-
gos asszonyom —

Renée: Hagyjon föl már azzal az örö-
kös nagyságos asszonyommal! Olyan ide-
gessé tesz vele. Miért nem jött el tegnap?

Pistike: Igazán el voltam foglalva!

Renée: Ne hazudozzon össze-vissza!
Tudom én jól mért nem jött. Maga azért

dort lelkesen megéljenezték. dr. Hosszu Vazul lugosi görög szertartású katolikus püspök megkezdte szabad előadását „A katolikusok egysége a pápasághoz való ragaszkodásban” címmel. Utána dr. Rajner Lajos pápai kamarás a katolikusok egysége a hazafiaságban. Az utolsó szónok a délelőtti ülésen *Wolafka Nándor címzetes püspök aki a „A katolikusok egysége a Mária-tiszteletben” címmel tartott rendkívüli érdekes előadást.* Mind a három nagy figyelemmel hallgatott szónokot előadásaik befejeztével lelkesen ünnepelte a nagygyűlés. A gyűlést holnap folytatják.

Presbyteri közgyűlés. A debreceni ev. ref. egyház f. hó 23-án délelőtt 10 órakor folytatólagos presbyteri közgyűlést tart.

Egyházi gazdasági bizottsági gyűlés lesz f. hó 22-én délután 6 órakor a ref. egyház tanácstermében.

Keresztyén világ diák szövetség. A Maclean angol missionárius által propagált ker. diák világ szövetség eszméjének hazánkban leendő szervezése céljából a f. hó 23-án Budapesten tartandó alakuló közgyűlésre a jogakadémiai ifjúság képviselőiül H. Kiss Pált és Szőlőssy Barnabást küldötte ki.

Napi hírek.

— **Dr. Wolafka Nándor** v. püspök és debreceni prépost, plébános, aki ez idő szerint egészsége helyreállítása végett a budapesti Lukács fürdőben tartózkodik, a egnapi katolikus nagygyűlésen nagyhatású szónoklatot tartott a katolikusok egységéről a Mária tiszteletben. A szónoklatot a nagygyűlés legodaadóbb figyelemmel hallgattá és az összes megjelentek melegen üdvözlötték.

— **A közgyűlés hitelesítése.** A tegnap este befejezett városi közgyűlés hitelesítése ma délután 3 órakor lesz.

— **Uj tb. tanácsos.** A törvényhatósági bizottság tegnapi közgyűlésén *Domahidy Elemér* főispán, *Dr. Boldizsár Kálmán* rendőrkapitányt, tiszteletbeli tanácsossá nevezte ki. *Boldizsár* doktort méltán érte ez a kitüntetés, mert tudása, képessége és ritka szorgalma folytán feltétlenül rászolgált.

— **Az új üzletvezető.** Amint napok előtt jelentettük, *Tolnay Kornél* debreceni üzletvezetőt államvasuti igazgatóvá nevezték ki. — Mint ujabban értesülünk, utódjául *Sztankóczy Mihály* főfelügyelő, miskolci üzletvezetőhelyettes van tervbe véve.

— **Szanatóriumi hölgy-bizottság Debrecenben.** Tegnapi lapunkban megírtuk, a József főherceg Szanatórium-Egyesületnek azt az elhatározását, hogy az ország több helyén s így Debrecenben is szanatóriumi hölgybizottságot alakít, s közöltük a József főherceg védnök és *Lukács György* főispán aláírásával ellátott lelkes felhívást is a debreceni hölgyekhez. Ugy értesülünk, hogy a felhívás nem maradt a jószívek viszhangja nélkül: már többen kijelentették, hogy ezt a nemes ügyet diadalra segítik. Az egyesület e helyen is köszönetet mond a buzgalomért.

— **Kinevezés.** *Hetey Gyula* debreceni kir. törvényszéki díjnokot a nagyvárvidi kir. törvényszékhez iroknak kinevezték.

— **Berczik Árpád nyugalmába vonult.** Berczik Árpád miniszteri tanácsos hivataloskodásának 40-ik évét betöltvén, beadta lemondását. A miniszterelnökség sajtóosztályának keletkezése óta tagja volt, hová őt

Andrássy Gyula gróf a belügyminiszteriumból átvette. A sajtóosztályt 34 év óta főnöki minőségben vezette, miniszteri tanácsossá *Tisza Kálmán* nevezte ki. Az osztályt mint halljuk, eddigi helyettese, *Ürmösy Miklós* osztálytanácsos fogja vezetni. — Remélhető, hogy a „Himfi-dalai” kitűnő szerzője tevékenységének teljességét ezentúl kizárólag a magyar színműirodalomnak fogja szentelni, a melynek mai fejlődéséhez ő is hathatósan járult.

— **Szabadságon.** *Jeney Szabó Miklós* rendőrkapitány, bűnügyi osztályfőnök okt. 22-én szabadságra megy. Szabadságideje nov. 1-én jár le.

— **A mesemondó előadások utóhangjai.** A Pósa-bizottság egyakarattalug őszintén érzett köszönetet szavazott *Pósa Lajos* urnak és felesége *Andrássy Lidia* urnónak amiért Isten adta művészi tehetségüket nemzetnevelő célra fordítván, Debrecen gyermeksergének is megihlették szívét, lelkét s azoknak testi és lelki jóvoltáért nyitották szívekre mesemondó, beszédes ajkukat, akikről a kimagyarázhatatlan végezés a szólás jogát megvonta. Köszönetet szavazott továbbá a bizottság a nemes város tanácsának, amiért a városi színházat ez alkalomra díjtalanul átengedni szíves volt; *Szávay Gyula* költőnek az esték rendezésében való nélkülözhetetlen közreműködéséért s ama szép versekért melyeket ez alkalomra írt; *Oláh Károlynak* és *Könyves Tóth Kálmán*nak, akik fáradságot nem ismerő lelkes buzgalommal biztosították az esték sikerét; a helybeli sajtónak a lelkes propagálásért; *Makó Lajos* színházigazgatójának a rendezésért; végül *Rácz Károlynak* és a Magyaritestvéreknek, a kik zenekarukkal a fogadásnál és az estéken díjtalanul s mindenkinek gyönyörűséget fokozva működtek közre. Itt említjük meg, hogy *Pósa Lajos* a fővárosban is élénken gondol vissza debreceni tartózkodására, amit az *Oláh Károly* közmivellődési tanácsnokhoz intézett tegnapi levele is tanúsít:

Budapest, 1904. október 20-án.

Kedves Barátom!

Áldja meg az Isten minden lépésedet, hogy olyan jó voltál hozzánk! Meseország tündérékének szívárványos sugaraiban fürdetted meg a lelkiünket. Varázsló kezed virágszóró nyoma örökké él a szívünkben. Hálával gondolunk rád mindenha, mert könnyet fakasztottál a szemünkben. Ezen a könnyün keresztül repül hozzád köszönetünk.

Ezerszer ölelve vagyok igaz barátod

Pósa Lajos.

— **Segélyre szorult szobrásznő.** Négy éven át a város a koronázási alapítványból segélyezte *Gyöngyösi Berta* idevaló fiatal szobrásznőt, aki Berlinben ezután is folytatta tanulmányait. Most ideküldött egy nagyon szép és tehetségre valló gipszszoborművet, amely orosz medvét táncoltató japánt ábrázol. — A jeles mű megtekinthető *Varga piacutcai* butorkereskedő kirakatában. Husz koronáért ideszállítva megrendelhető a szép szobormű, amely minden termet ékesíthet. A megrendelésekkel nagyban segélyezné közönségünk az inségbe jutott tehetséges fiatal művésznőt.

— **Debreceni képek.** *Letzter József* jeles fényképész művészetét megelőzte jó hírneve és azok a szép képek melyeket kirakatában láttunk megerősítette hogy méltó jó hírére. — De a közönség a szép képek szemlélésénél — ösmerősök képeit szerette volna látni. Ez a várakozás is teljesült. A posta épületen lévő kirakatban szebbnél szebb debreceni képek vannak tegnap reggel óta kiállítva a legizlésebb csoportosításban és művészi kivitelben. A kirakatnak egész nap sok nézője volt.

— **Fizetéseképtelenség.** A bécsi hitellezők védegylete jelenti, hogy *Neumann Sámuel* szoboszlói kereskedő fizetéseképtelen lett.

— **Kitett csecsemő.** Tegnap este 11 óra tájban a színház kert egy elrejtett bokrából gyermek sírás hallatszott. Két munkásasszony, névszerint: *Tomán Péterné* és *Pócze Gedeonné*. kik épen a bokor mellett haladtak el. Ftgyelmessé lettek a hangra és a bokorban egy gyönyörű 3—4 hónapos kis lánykát találtak. A kis baba már majd meggémberedett a hidegtől, amihez pólyálya után itélve nem nagyon lehetett szokva. Hófehér párnában feküdt a kis szőke baba. Arca egy crém selyemzsekendővel volt betakarva, melyből a monogram hiányzott, csupán egy öt águ korona volt bele himezve. A nyakára selyemzsinórral egy kis szarvasbőr tárcsa volt erősítve, melyben öt darab 20 koronás arany és egy levélke feküdt. A levél tartalma ez: A gyermek neve *Lili*. A pénz azé, aki a gyermeket megtalálja és biztos helyre viszi. A jó isten áldja meg a jó embereket! A talált gyermeket az asszonyok egy rendőr segélyével a lelenházba vitték. A lelketlen, de tán szerencsétlen anyát pedig nyomozzák.

— **Tisztviselő-telep Temesvárott.** Érdekes s már a megvalósuláshoz is mindinkább közeledik az a terv, amelyet az állami tisztviselők temesvári köre akar megcsinálni. A kör a várossal s a pénzügyekkel tárgyalva megállapította, hogy — a tisztviselők helyzetén segítve — lakpénzeik lekötése mellett, azoknak még ez év folyamán saját lakházakat biztosítsanak. Debrecenben ez a kérdés is nehezkésen cammog előre.

— **Az orvosok nyugdíjintézménye.** Ismeretes dolog, hogy midőn a községi orvosok a fővárosban anyagi helyzetük javítása céljából értekezletet tartottak, ezen az értekezleten első sorban az orvosi nyugdíjintézmény létesítését is követelték. Az orvosoknak ezt a követelését *Jásznagykunszónok* vármegye közönsége is magáévá tette és a közgyűlésen elhatározta, hogy az orvosok nyugdíjintézetének létesítése véget feliratot intéz az országgyűléshez, a többi vármegyéket pedig fölkéri e föliratnak hasonló fölirat által való támogatására.

— **Intelligens cseléd.** *Rozál* a faluból került be Debrecenbe cselédnek. Amikor helyreállt, a nagyságja kioktatta mindenféleről, hogy urí háznál a cseléd miképp vélekedjék.

A fogékony eszű *Rozál* hamar elsajátította az urí cselédnek szokását. A nagyságának pedig igen tetszett a *Rozál* eme haladása a művelődés terén. Nem is állhatta meg, hogy ne dicsérje. Ebéd idején mondta a férjének úgy, hogy a *Rozál* is meghallhassa:

— Ez a *Rozál* elég intelligens cseléd.

És várta a nagysága a hatást, hogy mint ül ki szavaira az öröm Rozál arcára. Azonban csalódott. Mert a Rozál arca hirtelen szomorú lett. A szemében könyök gyűltek.

— Mi a baja Rozi?

Rozál a köiényét szemé elé tartotta. Pityeregre mondta.

— Mért csufolódik a nagysága? Hát tehetek én rula, hogy intelligens vagyok? Hisz a falun nevelkedtem . . .

És szégyenkezve kiaszaladt a szobából.

— **Bankmellékhely B-Ujfaluban.** Az Osztrák-Magyar Bank nagyváradai fiókjával összeköttetésben álló berettyó-ujfalui új bank mellékhelye hó 24-én kezd meg működését.

— **Szerencsétlenség a gyakorló téren.** A 39-ik gyalogezredhez bevonult pót-tartalékosok egy százada tegnap délután 2 órakor a katonai lövöldében céllövő gyakorlatot tartott egy főhadnagy vezénylete alatt. A legények céltáblára éles golyóval lőttek s épen ez okozta a szerencsétlenséget. Egyik célt képező baba mellett éppen akkor haladt el véletlenül egy káplár, kinek nevét eddig az ismeretlenség homálya fedi, mikor valamelyik legény elsütötte a puskáját. Az éles golyó a káplárnak jobb combját furta át, kit rögtön a helyőrségi kórházba szállítottak. — Szigorú vizsgálatot indított a katonai hatóság az iránt, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Esküvő.** Kovács Sándor ev. ref. lelkész, népiskolai felügyelő fogadott leányával Margittal tegnap lépett házasságra Balogh Sándor földbirtokos.

— **Iparosok panasza.** A debreceni szücsiparosok panaszt emeltek az ipartestületnél egyes kisebb szücs ellen, a kik a város által a vásári- és nyílt piacok tárgyában alkotott szabályrendeletet durván megsértik. Ez a szabályrendelet a szücsök heti árusító helyéül a Széchenyi-utcát jelöli meg, a hol számukra áruló házak vannak felállítva. A panaszoltak nemcsak hogy nem veszik igénybe az áruló házakat, hanem sátraikat a Csapó utcába levő Korona-vendéglő előtt állítják fel. Ez által a szücsöket megkárosítják s ipari kihágást követnek el.

A debreceni bádigos emberek szinte panaszszal járultak az ipartestülethez azért, mert dacára annak, hogy a városi tanács határozatilag elrendelte, hogy cigány kovácsok kályhaesővek árusításával nem foglalkozhatnak, azok ezen határozat figyelmen kívül hagyásával mégis árusítanak kályhaesőveket. A bádigosok számára elárúsító helyéül a Kossuth-utca van megjelölve, a cigány kovácsok pedig a Bádigos-utcaiban árulnak.

A kefések ugyancsak panaszkoznak a miatt, hogy a csapó-utcai gyógyszertár előtt és a szibvásárban néhány asszony elárúsító más egyéb ipari cikk között kefe árut is árusít; mely árusítás tudvalevőleg a képesített iparágakhoz tartozik, nagy kárára van ez a keféseknek már csak azért is, mert a szibvásárban kizárólag ócska dolgokat lehet árusítani, már pedig panaszolt asszonyok új kefe árúkkal kereskednek. Az ipartestület ebben az ügyben sürgős átiratot intézett a rendőr főkapitánysághoz, melyben a szabályrendelet betartásának szigorú ellenőrzését kérte.

— **A katonatisztek adósságai.** Régóta foglalkoztatja, az intéző katonai köröket, hogy miként lehetne a katonatisztek adósságait rendezni s őket az állandó anyagi zavarból kivezetni. Ugy a közöshadseregben,

mint a honvédségnél évenként nagy azoknak a száma, akiket adósságaik rendezése végett várakozási állományba helyeznek. És a vége legtöbbször az, hogy mire a szabadság lejár, kardját is leoldja, mert nem képes anyagi zavarából kiszabadulni s diszes uniformisát levette, polgári ruhában néz kényér után. Mint értesülünk, a honvédség összes ezredeihez titkos rendelet érkezett, ezektől pedig az összes honvédszászlóaljokhoz, kimerítő véleményt kívánván mintegyiktől az iránt: milyen módon vélik legsikeresebben megvédelmezhetni a honvédségi tisztikar anyagi érdekeit, hogy a tiszték a könnyelmű adósságcsinálástól és enüek következményeitől megmeneküljenek. Száztizenként zászlóalj adta már be egymástól teljesen függetlenül kimerítő véleményét és javaslatát a felsőbb vezetőség kezeihez. A száztizenkét indítvány között figyelemre méltó, hogy kívánják katonai bankot, a honvédkerületekben egy-egy házipénztárt, amelyben ötvenötven koronás részjegyet tartoznék minden tiszt részletfizetés mellett beváltani és ezzel jogot váltana, hogy szükség esetén kisebb kamatláb mellett megfelelő kölcsönt kapjon. A harmadik ajánlat, hogy vonja meg a törvény a tisztektől a szenvedő váltóképeséget. Ezt azonban a mai jog és hitelviszonyok között egyáltalán nem lehetne keresztül vinni.

— **A tokaji szüret.** A szüret javában folyik, az előhegyeken már nagyjában ba is végződött, de az urasági szőlőket csak most kezdik szedni. Az egész nyár és főleg az ősz nagyon kedvezők voltak a szőlő fejlődésére és érésére, mert ez a szárazságot szereti; az utóbbi napokban dér is volt és a napfényben aszu képződött, a miért is nagyon jó minőség várható, bár mennyiségre nézve középtermés van. — Az árakra nézve eddig csak annyit mondhatunk, hogy egyes vevők főleg kóser borokat 30 krajcárjával vásárolnak literenként hordó nélkül, a mi 44 forintnak felel meg a rendes hordóért. Fzen az áron adják el a mustot is a szomszéd falvakban, melyek nem számítatnak a Hegyaljához és a hol 1—1 héttel előbb szüretelnek. Ehhez viszonyítva a hegyaljai szamorodni-borok ára 60—70 forint körül lesz, egyes előosztályu urasági boroké még magasabb is. — Az idei évjárás jó minőségéhez hozzájárult még az olasz keverék borok konkurrenciájának megszűnte.

— **Az iparos kör társasvacsorája.** A debreceni iparos kör november 13-án az Arany Bika szállodában társas vacsorát rendez, mely nagy sikerűnek ígérkezik. A választmány ugyanis elhatározta, hogy az iparosok között fennálló barátság szorosabbá tételére a tél folyamán gyakrabban fog társas vacsorát rendezni. Részvételi jegyek az iparos kör egyes tagjainál kaphatók.

— **Görvélykór** egy rettegett gyermek betegség, még pedig nem annyira önönmaga, mint következményei miatt. Dr. Ziemssen, müncheni híres tanár ama kijelentése, hogy gyermekkorban görvélyes, felnőtt korban tuberkulózis, nagyon is gyakran érvényesül. A görvélyt tehát minden erővel kell leküzdeni. Friss hegyi és tengeri levegőben hasznos gyógymódokat birunk, melyek támogatásul szolgál az ujonnan feltalált és orvosiilag ajánlott Sirolin. Ezen kitűnő, gyermekek által szívesen vett és mindig jól emesztett szirup használatánál még a legrosszabb városi levegőben keletkezett daganatok, szemgyulladások stb. is elenyésznek. Még a görvélykór nehéz eseteinél is a Sirolin fényes eredményeket ér el.

x Nyakkendő ujdonságok 1 koronától feljebb Feketénél.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene -

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Szombat okt. 22. Durand és Durand. Bohózat. „A“ bérlet.

Vasárnap okt. 23. d. u. Mikádó. Daljáték. Este: Először. K i s p a j t á s. Vigjáték.

* **Szókimondó asszonyság.** A Kis Császár után a nagy császár vonult fel a színpadon tegnap este Sardou hatásos korrajzában. Faragó Napolonja nélkülözötte a jellegzetes, apró vonásokat, épp úgy mint a személyzet nagy része a császár párnevű környezetének jellegzetességét. Magasabb színvonalon csupán Hahnel Aranka kedves, tüzzrel pattant danzigi hercegnője és Arday Ida nápolyi királynéja állott.

* **Komjáthy Debrecenben.** Komjáthy János kassai színigazgató tegnap reggel városunkba érkezett, ahol értekezett Makó Lajosnak kolozsvár és a kassai színház dolgában, este pedig tovább utazott Kolozsvárra.

TÁVIRATOK.

A japán-orosz háború.

Skagen, okt. 21. Az orosz kelet-tengeri hajóraj egy része este 6 órakor felvonta horgonyát. A többi hajó még itt horgonyozik a skageni öbölben.

Tokio, okt. 21. A mandsuországi hadsereg főhadiszállásról tegnap érkezett távirati jelentés a harcér helyzetét a következőképen írja le: A jobb hadsereg középső oszlopa tegnap megtámadta a Tunsziaput megszállva tartó ellenséges lovasságot és azt elűzte onnan, de egy kisebb ellenséges gyalogcsapat visszatért az állásba. Az ellenség még megszállva tartja Veitoasant. — A bal hadsereg előtt minden csendes. de időről-időre ott is lő az ellenség esapatainkra. 18-án éjjel megtámadta az ellenség a baloszlopot, de visszaverett.

Kuroki haldoklik.

New-York, okt. 20. Kuroki tábornok dizentériában megbetegedett és haldoklik.

Kóburg Lujza. ügye.

Bécs, okt. 21. Kóburg Lujza herecegnő ma küldte el a bécsi főudvarmesteri hivatalhoz a kérvényét, a melyen elmeállapotának megvizsgálását kéri, kérvényében három francia orvosszakértőt nevezett meg.

Elítelt rablógyilkosok.

Nagyvárad, okt. 21. Az itteni esküdtszék verdiktje alapján a törvényszék a rablógyilkos Finta Sándort 12 évi és Finta Istvánt 8 évi fogházra ítélte.

Törvénykezés.

§ **A miniszterelnök sajtópöre.** Tegnap tárgyalta a budapesti törvényszék, mint esküdtbiróság Fényes László hírlapíró sajtóperét, melyet Gróf Tisza István miniszterelnök és a felszámolt kereskedelmi és Ipar bank igazgatói ellene indítottak azért, mert a „Székesfehérvár és Vidéke“ című lapban „Gazemberek“ cím alatt sertő cikkeket irt ellenük. A tárgyaláson, melyet Zsitvay Leo

kuriai bíró vezetett, megjelent a miniszterelnök is. A magánvádlók képviselője Dr. Nagy Dezső volt, míg a védői tisztelet Dr. Bródy Ernő látta el. Legelsőbben is Fényest hallgatta ki a sajtóbíró, aki elvállalta a cikkért a felelősséget és kéri a valóság bizonyításának megengedését. Erre vonatkozólag egy egész sereg tanu kihallgatását kérte. A bíróság még nem döntött ebben a kérdésben. Ítélet még nincs.

§ A ki a férjére lőtt. Nagy port vert fel annak idején Debrecenben Orosz Mihályné csapókereti lakos esete, a ki majdnem férjgyilkosságot követett el. Orosz Mihályné múlt év május havában betegen feködött, atyja, Nagy Mihály lakásán, mikor egy napon beállított hozzá férje Orosz Mihály és azt követelte feleségétől, hogy keljen fel s azonnal térjen hozzá vissza. Az asszony apja ellenszegült veje akaratának s e miatt az izgága ember szóváltásba eredt apósával és tettelegességre is vetemedett. Az öreg nagy Mihályt torkon ragadta, levágta a földre és fojtogatni kezdte. Mikor az asszony látta, hogy apja halálos veszedelemben van, lekapta az ágya melletti falon lógó revolvert és kétszer belelőtt a férjébe. Ezt az ügyet tavaly tárgyalta a debreceni esküdtbírórsági a mely hitestárssal elkövetett szándékos emberölés kísérlete miatt Orosz Mihálynét 2 évi fegyházra ítélte. Semmiségi panasz folytán az ügy tegnap a kir. kuria elé került. A tárgyaláson Dr. Révy Nándor ügyvéd személyesen adta elő a védelmet. Kurai másfél órai tanácskozás után a beadott semmiségi panaszt elvetette és a vádlott büntetését 3 évi fegyházra emelte fel, avval az indokolással, hogy a Btk. 66 §-a alapján az oly bűncselekmények büntetésének minimuma, melyek esetleg életfogytiglani fegyházzal büntetendők 3 évet tesz ki.

§ Soós bírót elítélték. A kuria három napig tárgyalta Soós Kálmán törvényszéki bíró ügyében beadott semmiségi panaszt, míg végre tegnap meghozta ítéletét. Eszerint a kir. ítélőtábla ítéletét a három évi fegyházat helybenhagyja és a semmiségi panaszt visszautasította.

Városi színház.

„A“ bérlet.

Szombaton, október 22-én.

DURAND és DURAND.

Bőhőzát 3 felvonásban. Írták: Ordonean és Valebregé.

S Z E R E P L Ő K.

Coquardier	Faragó Ödön.
Durand Albert.	Sebestyén Géza.
Luise,	Szabó Irma.
Durand Albert.	Palágyi Lajos.
Javanon,	Iványi Antal.
Barbaiter.	Szilágyi Aladár
Charvet,	Arday Árpád.
Theodore,	Csontos Gyula.
De la Houte Tourellné	Arday Ida.
Irma,	Püspöky Rózsi.
Paquarette	Hahnel Aranka.
Clarisse,	Térei Ilonka.
Allamügyész	R. Nagy Gyula.
Törvényszéki elnök	Szalay Károly

Kezdete 7 és fél órakor.

Az üzletteljes felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Szifft Aladár

Piac-utca 24.

Schroll-féle chiffonok és vásznak, női és férfi fehérnemű és téli alsó ruhák, női ruhaszövetek és posztók, téli tej- és nagykendők, asztalneműek és ágyterítők, batisztok, cartonok és zefirek, cérna pique és velour barchetek, selyem kendők, esernyők és fűzők, keztük, harisnyák és kötények. bélések és rövidárúk stb.

Az összes raktáron levő árúk

gyári áron alul végkiárúsítatnak.

Az áruraktár berendezéssel együtt is eladó. — Az üzlethelyiség kiadó.

Szifft Aladár Piac-utca 24.

Kiadó Lakások

1904. November 1. **Kossuth-utca 9, sz.** udvari emelet 2 nagyvilágos szoba, előszoba. Igen alkalmas ügyvéd, Doctor, hivatalnok részére garcon lakásnak, vagy irodai helyiségnek, tiszta udvar, jóviz, kényelmes lépcső.

1904. November 1-től **Varga-utca 16, szám,** utcai lakás 3 szoba mellékhelyiségekkel földszint jóvizűt, Értekezhetni. **Kardos László** üzletében.

IDÜLT TOROK- ÉS
GÉGEFŰHURUTNÁL

fényesen bevá a

gargalizáló viznek.

Nagy raktár:

HOFFMANN JOZSEFNÉL
BUDAPEST, Báthori-utca 8.

IGÉRVÉNYEK.

3 % magy. jelzalog
nyerem. sorsjegy

Ára 4 kor.

Huzás október 25.

Főnyerem. 100,000 K.

Bécsvárosi
sorsjegy

Ára K. 14.

Huzás november 2.

Főnyerem. 400,000 K.

Erzsébet szanat. sorsjegyek

Kaphatók a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bankban

Legújabb

női ruhaszövetek
Blouse selymek
Flanellek
Velezek
raktárra érkeztek

DONOGAN és SOMOSSY

Kunz József és utóda Tea céghez,
Kistemplombazár.

Kardos László

Kossuth-utca 9.

Harisnyák a legjobb gyártmányoknak, zseb kendő, dísz harisnyák, dísz zseb kendők. Használati és díszes terítékek 2 — 4, 6, 8, 10, 12, 18, 24, 36, személyig.

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán fennálló gépműhelyemben **ujtalálmányu és szabadalmazott** vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmúlja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a torkóly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban **de olcsó árakban** kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

szőlő és gépjavító műhelye.

A Dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj molyosodását. — Teljesen ártalmatlan. —

Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1—2 korona
1 téglaj Hajkenőcs ára 1 korona

Kapható:

MIHALOVITS J. gyógyszertárában
DEBRECEN, Főtér 31. sz.

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrabcsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket,

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

ut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000,

1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à

80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,

1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,

8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000

korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt. —.75 vagy kor. 1.50, 1/4 eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy kor. 3.—

1/2 " " " 3.— " " 6.—, 1 " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. év november hó 2-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**

II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágando. **TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben utánvételezni kérem (bélyegekből) A nem postautalvánnyal küldöm tetsző mellékelem bankjegyekben törlendő.

Pontos cím:

A gázkandallóval való fűtés

■ a legszebb, legbiztosabb és legjobban szabályozható, ■

■ nem füstöl, nem kormoz, nem szemetel, nem rontja a levegőt, disziti a lakást, ■

NEM DRÁGÁBB A FATÜZELÉSNEEL.

Berendezése megrendelhető a légszeszgyárnál.

1904.

Őszi és téli divat újdonságok legnagyobb választékban legolcsóbban Hajdu- és Biharmegye elismert legnagyobb

■ Női- és leány felöltők, kalapok ■

áruházában

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, Kistemplom-bazar szep ezhetőbe

<p>Összeállítás: LEOPOLD GYULÁ Budapest, Erzsébet-körút 64.</p>		<p>hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 64.</p>			
<p>Császárfürdő téli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN. Egyszerű és kényelmes gyógyfürdő, pártalan gőzfürdővel, legmodernebb uszifürdővel, pompás ásványvíz-vezetőkkel, 15- és kád-fürdővel. 230 kényelmes lakosztállyal. Prospektus díjmentesen kérésre és birtomra.</p>		<p>REPARATOR KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKERESEBB a KRIEGNER-féle 1 üveg 2 koronás, 1 üveg 1 kor. Főraktár: KORONA-GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér. KIVÁLÓ BIZTONOSÁGI ÉS ELŐZEMENYBÉRI SZERENŐSE-NAPTÁR NYOMEN ÉS BÉRMENYVEI KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 60. 100.000 aranyjegy, 60.000 nyar. - Nyeremények Összege 14.458.000 korona.</p>		<p>A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete BUDAPEST, V. CEZA-UTCA 8. 300 koronából kezdve ad kölcsönt az ország minden részénél, melyek után 2% kamattal. Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.</p>	
<p>HÓTEL PARIS SZÁJLODA BUDAPEST, VI. VÁCZI-KÖRUT 23. SZ. Ez az a 220 k-tól feljebb kizárólagos és villanyvilágítással egyaránt. Fürdő, elegáns konyha, étterem és szobák a házban. Vízszintes vasúti megállóhely az épület mellett van és halozott.</p>		<p>REMINGTON LEGKÖRÖKESEBB IROGÉP ÚJ MODELLEJE megjelent! PROSPEKTUST KÜLD GLOGOWSKI BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 12.</p>		<p>Ön nagyon idősnek látszik! Fesse haját a CZERNY-féle Tanningene HAJFESTŐ-SZERREL</p>	
<p>KLIVÉNYI FERENCZ vendéglátó és élelmiszer-üzemeltető Budapest, VI. Andrassy-út 39. Ez az a magyar konyha, mely a világ minden részén a "PSYCHOLOGIA" egyedül kint van.</p>		<p>VÉRGYÓGYÍTÁS A legkisebb és legbiztosabb: asthma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrbetegségek, elmebetegségek, elmebetegségek. Megalapítója és egyedül képviselője: D. KOVÁCS J. fővárosi orvos BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 12. SZ. L. EM.</p>			
<p>UGORKATEJ A legjobb és legízesebb a Balassa-Kornél-féle Egy üveg ára 2.- K. széklet-egyensúlyozó 1.- K. gyermek 2.- K. Postai rendelésre is szállítjuk. Főszékhely: Budapest, Erzsébetfalva.</p>		<p>OSERS és BAUER MOTORGYÁR BUDAPEST V. Lipót-körút 7. Benzin- és petrolin-motorok Szivógár-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel. Bécs Drednerstrasse 79-85. Benzin- és petrolin-lokomobilok</p>			
<p>LEON és OLÁH Könyvtár Lajos-utca 4. Mindenkinek minden részben kérésre és birtomra.</p>		<p>PLAISCHER VILMOS FIRTI- és GYERMEK-FIRTI-ÁRUHÁZ Budapest, IV. Környel Városház (Károly-körút)</p>			